

Protokoll styremøte

21. august 2019

Til stede fra:

Styre: Erling Gresseth, Ann Kristin Nes, Torill Helgerud, Per Øyvinn Sola, Per Ivar Laumann, Kristian Hovde
1. varamedlem Mari Østbye
Adm: Oddbjørn Flataker.

Møtested: Storhamargata 44. 2317 Hamar

Styreleder ønsker velkommen til styremøte i TYR.

Det er mange saker, og tidspunkt er satt opp til kl. 19, da vi har avtalt møte med Charolais etter at vi er ferdig med de normale styresaker. Målet er at vi skal bli ferdig med styresaker til kl. 15. Per Ivar blir med fram til kl.16

I flere av sakene i dag vil representanter fra administrasjonen delta.

Under eventuelt :

1. Ny web løsning for TYR – felles domen – var forutsetning- ønske om å gå bort fra det fra et raselag
2. Bransjeretningslinjer for smittesikker livdyromsetning- herunder klauvhelse.
3. Endret dato for årsmøte 2020- felles fagdel med Norsvin og Geno.

Sak 75-2019. Godkjenning av innkalling og saksliste.

Vedtak :

Innkalling og saksliste godkjent.

Meldt sak under eventuelt : HMS i næringen

Sak 76 -2019 Godkjenning av protokoll fra styremøte 19.juni 2019

Vedtak:

Protokoll fra styremøte 19 juni godkjennes og underskrives av de som var tilstede.

Sak 77-2019 Orienteringssaker

Sak 77 a Orientering fra møter vi har deltatt i

Sak 77 b Rapport fra det organiserte avlsarbeidet

Sak 77 c Orientering fra informasjon og organisasjon

Sak 77 d Generell informasjon fra administrasjonen

Vedtak:

Styret tar orienteringen i sak 62a,62 b ,62c og 62 d til etterretning

Sak 78 -2019 Regnskap per mai 2019

Det var med saksdokumentene lagt med oversikt over regnskapet per juni. Utviklingen i tråd med det som er rapportert tidligere. Utvikling i seminsalget, antall stambokføringer og antall nye medlemmer vil påvirke resultatet i forhold til budsjett.

Vedtak

Styret tar orienteringen om regnskapet per juni til etterretning.

Sak 79 -2019 Utvikling i antall storfe – ammeku og melkeku per mars 2019

Tilpassing av melkevolum og konsekvenser for norsk storfekjøttproduksjon

Det var med saksdokumentene lagt ved en oversikt over utviklingen av antall mordyr melkeku og ammeku per mars 2019 målt mot mars 2018.

TYRs sine beregninger stemmer godt med de virkelige tallene fra Landbruksdirektoratet.

Nedgangen i melkekuttallet er noe større (-3500), og økningen i antall ammekyr er noe mindre(+2000). Totalt en nedgang på 1500 mordyr.

Totalt er det nå 215054 tusen melkekyr og 92750 ammekyr i landet

Størst nedgang i antall melkekyr er i fylkene Rogaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.

Trøndelag har en markant økning.

Det er nedgang i antall ammekyr i fylkene Vestfold, Buskerud, Hedmark, Oppland, Telemark og Aust Agder. Økning i Vest Agder, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal , Trøndelag og I Nord Norge.

Fjorårets førsituasjon har nok påvirket utviklingen, da det er en markant reduksjon i andre storfe fra mars 2018- mars 2019.

Det TYR hevdet at å bruke tall per oktober 2018 for å se på utviklingen var feil er her bekreftet.

Det er knyttet stor usikkerhet hvordan tilpassingen til redusert melkevolum i 2020 gjøres.

Volumnedgang på 100 mill. liter vil om dette gjøres ut fra dagens ytelse utgjøre om lag et bortfall av om lag 12000 mordyr. Uten tilsvarende økning i ammekuttallet vil det bli redusert markedsdekning de kommende årene.

TYRs beregninger er at det i 2021 om lag 202 tusen melkekyr i Norge.

Ut i fra den utviklingen vi ser så er det viktig at det fortsatt fra TYR sin side kommuniserer ammekua sin rolle i norsk storfekjøttproduksjon

Vedtak

Styret tar orienteringen om utvikling antall kyr og konsekvenser for norsk storfekjøttproduksjon til etterretning.

Sak 80-2019 Jordbruksoppgjøret 2019/2020 . Konsekvenser for referansebruk 8.

-konsekvenser for referansebruk i andre områder / soner

-hvordan forankre det videre arbeidet med økt lønnsomhet for alle som driver med ammeku.

-Oppdrag for økonomiutvalget.

Ut ifra saksdokumentene der det ble gitt grundig informasjon om TYRs krav – faglaga og statens krav og tilbud og det endelige resultatet hadde styret en gjennomgang knytte til utviklingen i økonomiene for næringen og hvordan vi skal prioritere framover.

Selv om forbedringer i de brutto tillegg gitt over jordbruksoppgjøret , spiser nedgangen i avregningsprisen opp hele tillegget.

Det er viktig at dette blir kommunisert og til avtalepartene.

Økonomiutvalget holder tak i saken framover.

Videre ønsker styret følgende elementer blir prioritert og framover.

- Ku med kalv på beite
- Driftstilskudd
- Vurdere innretningen på små og mellomstore ammekubruk

Må og jobbe med å få markedsaktørene til å markedsføre storfekjøtt fra ammeku på en bedre måte. Quality – Garanteed kan være en måte å gjøre dette på

Forslag til vedtak

Styret ber økonomiutvalget gå inn i problemstillingene knyttet til økonomi og utvikling for næringen og komme med forslag til tiltak hvordan dette kommuniseres til avtalepartene og markedsorganisasjoner.

Sak 81-2019 Endring i regelverk for Fenotypetesten pkt. 4 og pkt.10

Endringer i regelverk for fenotypetesten har vært sak i styret 39-2019-68-2019.

Siste forslag til endringer var behandlet i sak 68-2019, med slikt vedtak

Vedtak

Endringer i overordna dokumenter for gjennomføring av TYRs avlsplan, Rolle og ansvarsfordeling og Regelverk for fenotypetesten, samt Generelle habilitetsregler deles med styre i connection. Svarfrist sette stil 10. juli

Innspill fra styret er blitt innarbeidet i de siste forslaget punkt 4 og punkt 10. og er nå slik:

Revidering i Regelverk for fenotypetesting av kjøttfe i Norge (versjon 21):

(pkt 4 og 10)

4. Utvelgelse av okser til fenotypetest – besiktigelse og uttak.

Etter endt påmelding til fenotypetest utarbeider TYRs administrasjon en prioritert innstilling på hvilke okser som skal besiktes med utgangspunkt i kriteriene satt i avlsplanene samt aktuelle regelverk om hvilke okser som skal tas ut til fenotypetest. Innstillingen sendes til hvert raselag. Har avlsutvalget innvendinger til TYR sitt forslag kommer avlsutvalget med skriftlig tilbakemeldinger som deretter drøftes i et telefonmøte mellom avlsutvalget og TYR. Hvilke kalver som til slutt er aktuelle for besiktigelse bestemmes av TYR. Besiktigelse av aktuelle testkalver gjøres av personer som har kompetanse for dette. De skal ha deltatt på kurs i regi av TYR for uttak av testkalver. Ved besiktigelse skal oxen være satt inn og veid på vekt. For hvert uttak av de tre puljene setter TYR opp en innstilling til hvilke kalver som skal tas ut. De forskjellige raselag orienteres og kan komme med skriftlig innspill som deretter drøftes i et telefonmøte mellom avlsutvalget og TYR. Uenighet mellom TYR og avlsutvalget tas da til Avlsrådet der representanter fra nasjonal avlsprogram deltar.

10.

Utvelgelse av okser etter endt fenotypetest.

Det arrangeres Avlsutvalgets dag på Staur før endelig innstilling lages av TYR.

TYR utarbeider en innstilling på kategoriene, semin, reserve og auksjonsgodkjent for alle testkandidater etter endt test. Dette gjøres ut ifra fenotypetestresultat, avlsverdier og kriterier i TYRs

overordnede dokumenter og raselagenes avlsplaner. Innstillingen sendes til avlsutvalget i raselaget for innspill og diskusjon, senest 5 dager før uttak.

Har raselaget innspill til innstillingen leveres dette skriftlig og diskuteres i et telefonmøte. 48 timer før endelig uttaksmøte skal alle innstillinger sendes til et Testutvalg bestående av en representant fra hvert raselag med nasjonal avl, en representant fra styret i TYR og Team Avl. Testutvalget møtes på teststasjonen for å gjøre endelig uttak på alle kategorier for alle raser.

TYR har enerett til å bestemme hvilke raser og hvor mange okser som skal tas ut til produksjon av hanndyrceller. Dette bestemmes ut ifra markedets behov og økonomiske konsekvenser. TYR innstiller ovenfor raselagenes avlsutvalg hvilken okse som tas ut for produksjon av hanndyrceller i innstillingen til uttak etter endt fenotypetest.

Vedtak

Styret godkjenner forslag til endringer i regelverket for Fenotypetesten pkt. 4 og pkt. 10.. Endringer gjøres kjent på TYRs nettsider under Avl/Testomgangen Staur/Regelverk Fenotypetesten.

Sak 82- 2019 Endring i overordna dokumenter - Rolle og ansvarsfordeling for gjennomføring av TYRs avlsplan – side 8 -9

De endringer som tas inn i Rolle og ansvarsfordelingen knyttet til gjennomføring av TYRs avlsplan side 8-9 i overordna dokumenter er den samme ordlyden som i sak 81- og endringene som er foreslått er slik i tillegg til sak 81-2019.

Utvelgelse av anbefalte fedre til semin

Med utgangspunkt i den overordna avlsplanen og rasenes avlsplaner settes det før hver insemineringssesong opp en prioriteringsliste over hvilke okser det ønskes å teste sønner etter i den aktuelle testomgangen.

TYR lager en innstilling som sendes til de enkelte avlsutvalgene. Avlsutvalget i raselaget kan komme med skriftlig innspill til endringer som deretter drøftes i et telefonmøte mellom avlsutvalget og TYR. Ved uenighet tas saken til avlsrådet representert ved raser med nasjonalt avlsarbeid

Vedtak

Styret godkjenner forslag til endringer i overordna dokumenter – Rolle og ansvarsfordelingen side 8 og 9. Endringer gjøres kjent på TYRs nettsider under Avl/Avlsplaner/TYRs overordna dokumenter.

Sak 83-2019 Generelle habilitetsregler for gjennomføring av TYRs avlsprogram(avlsplan)

Generelle habilitetsregler for gjennomføring av TYRs avlsprogram

Generell:

TYR som har tildelt det nasjonale ansvaret for avlsarbeidet på kjøttfe skal har regler som ivaretar habilitetsspørsmål ved gjennomføring av avlsarbeidet.

Slike regler skal ivareta følgende områder knyttet til avlsarbeidet.

1. Utvelgelse av anbefalte fedre til semin
2. Import av semin for å supplere norsk avlsarbeid knyttet til slektskap og egenskaper
3. Besiktelse og utvelgelse av okser inn til fenotypetesten

4. Innstilling og utvelgelse av fenotypetestet okser til kategoriene semin, reserve og auksjonsokser.
5. Utvelgelse av eliteokser og bruksokser.

Og ivaretas slik:

1. **Utvelgelse av anbefalte fedre til semin**
2. **Import av semin for å supplere norsk avlsarbeid knyttet til slektskap og egenskaper**

Dette gjøres i et tett samarbeid mellom raselaget og TYRs administrasjon. Utvelgelse under dette gjøres ut ifra TYR overordna dokumenter, raselagenes avlsplaner, markedets behov og rasens behov og dokumenterte behov for forbedringer.

3. **Besiktelse og utvelgelse av okser inn til fenotypetesten**

Besiktelse av okser gjøres slik det er beskrevet ut ifra prioritert liste fra administrasjonen. Besiktigelse av okser skal gjøres av personer som har gjennomført uttakskurs hos TYR. Hvis dette må gjøres av personer som en representant av raselaget skal dette være kjent på forhånd og begrunnet hvorfor dette gjøres. Personer som selv har fått beskjed om besiktigelse av egen okse, kan ikke besiktige andre påmeldte i samme rase.

4. **Innstilling og utvelgelse av fenotypetestet okser til kategoriene semin, reserve og auksjonsokser.**

Innstilling av okser i kategoriene semin, reserve og auksjon gjøres av TYRs administrasjon. Endelig utvelgelse gjøres av en Testutvalg bestående av en representant fra hvert raselag med nasjonal avl, en representant fra styret i TYR og Team Avl, Hvis noen i denne gruppen har okser som er med i TYRs innstilling er vedkommende inhabil og kan ikke delta i uttaksmøte. Uhildet varmann kan da delta.

6. **Utvelgelse av eliteokser og bruksokser.**

TYRs administrasjon kommer med innstilling til elite og bruksokser med basis i oksene dokumenterte prestasjoner fra sine avkom. Endelig utvelgelse gjøres i samarbeid mellom TYRs administrasjon og raselagene med basis i rasens avlsplaner og markedets behov for semin. Hvis representant fra raselag har en okse som er innstilt fra TYRs administrasjon er vedkommende inhabil og kan ikke delta i utvelgelse av slike okser.

(Representanter fra raselagene i Testutvalget velges av raselaget, og representanten fra styret velges av styret på

Vedtak:

Foreslåtte generelle habilitetsregler med foreslåtte endringer ved gjennomføring TYRS avlsprogram gjøres gjeldene fram og med testomgangen 2019-2020. Reglene innarbeides og gjøres kjent for de dette måtte angå.

Sak 84 - 2019 Avviksbehandling av inntak av testokser til fenotypetesten-Charolias

Behov for revidering av avlsplaner for raser med nasjonalt avlsarbeid.

Etter at administrasjonens innstilling ved Team Avl knyttet til uttak av testkandidater ble kjent ble det stilt spørsmål om avvik i forhold til rasenes avlsplaner.

Rasenes avlsplaner skal danne grunnlaget for avlsarbeidet, og er og styrende dokumenter som revideres hvert år.

Avlsplanene for alle raser er detaljerte og beskriver hvordan rasens skal utvikle seg og hvilke krav som stilles i rasens avlsarbeid.

TYRs overordna avlsplan har og klare definerte krav som og skal igjen skal forefinnes i de rasespesifikke avlsplanene.

Oppbygging av raselagenes avlsplan er stor sett likt, men hver enkelt rase har sine spesifikke krav ut over det som er det overordna kravene i TYRs avlsplan.

Ved årets uttak var det flere okser som hadde avvik i forhold til avlsplanene, og etter innstilling fra administrasjonen gjorde styret slikt vedtak:

Vedtak:

Styret slutter seg til administrasjonens avviksbehandling knyttet til inntak av okser til testomgangen 2019-2020.

Raselagene pålegges å ha en grundig gjennomgang av sine avlsplaner, slik at de er i tråd med vedtatte strategier der kjøttfeavl er virkemiddel for norsk storfekjøttproduksjon.

Fedre som det skal testes sønner etter for de kommende testomgangene og som offentligjøres i oksekatalogen for 2020 gjennomgås. Importokser vurderes spesielt knyttet til ønsket egenskaper per rase. Styret informeres om disse sakene på styremøte i oktober

Reviderte avlsplaner for raser med nasjonalt avlsprogram oversendes styre for endelig godkjenning innen 1. mai 2020.

Sak 85 – 2019 Framdriftsplan for GS prosjektet.

Forskningsavdelingen I TYR har laget en framdriftsplan for GS-prosjektet, med detaljerte planer for 2019, og litt mer overordnet for 2020 og 2021. Implementering av nye metoder i avlsarbeidet er en tidkrevende prosess, der mye av arbeidet er pågående over lengre perioder og som gjør månedlig planlegging utfordrende. Under følger forskningsavdelingens tanker og vurdering rundt prosjektet. Framdriftsplanen er presentert til slutt i saken. Hadi og Katrine vil delta på styremøtet og gi en presentasjon der.

Avlsforsker GS Hadi og avlsforsker Katrine orienterte styret om status og framdrift og styret gjorde slik vedtak:

Vedtak:

Styret tar orienteringen om framdriften for å jobbe fram GS som en viktig framtidsrettet del av det norske avlsarbeidet. Styret får fortløpende orientering om

Sak 86 – 2019 Framtidig ledelse i TYR

Vedtak:

Saken utsettes til styremøte i oktober

Sak 87- 2019 Utvikling – seminokser som har blitt eliteokser 2005- dd

Vedtak:

Saken knyttet til antall eliteokser i forhold til antall gransket okser utsettes til styremøte i oktober. Styre ønsker noe mer informasjon framlagte tall på møte i oktober.

Sak 88-2019 Eventuelt

Sak 88a Ny web løsning for TYR – felles domen for raselag og fylkeslag.

Styret tidligere godkjent av styret skal vi TYR jobbe med å forbedre både utseende og funksjonalitet. I dag har vi felles løsning for 10 raselag og 14 fylkeslag.

Siden sin pålogging er slik at alle går via tyr.no .

Design på egne side for raselagene kan gjøres av raselagene.

Vedtak:

Alle raselag og fylkeslag skal ha sin pålogging via www.tyr.no, slik tidligere vedtak knyttet til felles mediestrategi sier. Dette er viktig for at kjøttfemiljøet skal fremstå som en samla enhet. Men det enkelte raselag vil kunne ha frihet til eget design innenfor gitte rammer (for eksempel fargevalg)

Sak 88b Bransjeretningslinjer for smittesikker livdyromsetning- herunder klauvhelse.

Kristian Hovde tok opp saken, knyttet til nye regler for klauvhelse

Det har vært tiltakende utfordringer knyttet til klauvhelse i norsk storfebesetninger, der digital dermatitt har utviklet seg svært negativt.

Helsetjenesten for storfe nedsatte en gruppe som består av 3 representanter fra KLF, 3 fra Nortura, en representant fra Tine , og en fra Animalia.

Mandatet var å arbeide fram « Bransjeretningslinjer for smittesikker omsetning av storfe»

Det jobbes nå med etablere «klauvhelsestatus» i Dyrehelseportalen, og den forventes at dette er på plass første halvdel av 2020.

Retningslinjene vil inneholde bransjens krav til helsedokumentasjon for besetninger som selger livdyr. Det som nå er kommet er anbefalinger for smittesikker omsetning av livdyr.

I dag selges det heller ikke livdyr fra besetninger som har påvist Digital dermatitt.

Kravene til utstilling skal prinsipielt bygge på kravene til livdyromsetning.

Eli og Christina orienterte om telefonmøte i dag om saken og om avklaringer knyttet til tolkningene knyttet til bla utstillinger.

Vedtak:

Informasjon knyttet til saken deles med styre i connection. Administrasjonen følger opp saken videre knyttet til regelverk og lokale søknader til Mattilsynet vedr. utstillinger.

Sak 88c Endret dato for årsmøte 2020- felles fagdel med Norsvin og Geno.

Styret i TYR vedtok møteplan for 2019-2020 i sak 54-2019 der bla årsmøte i TYR ble bestemt til 24-25 mars. Etter vedtaket har det vært en dialog mellom TYR, Geno og Norsvin om å få til årsmøte på samme tid, og med felles fagprogram dag 1.

Det ser nå ut til at vi lykkes med det. Aktuell dato er 31mars- 1- april.

I TYRs vedtekter står det at årsmøte skal avholdes innen utgangen av mars. Administrasjonen har tatt opp saken med ordfører , som tolker vedtektene slik at når vi starter 31 mars er dette innenfor vedtektene. Samme tolkning har Geno gjort som har tilsvarende ordlyd.

Vedtak:

Felles fagdel før årsmøte med Geno og Norsvin ønskes. Ny årsmøtedato gjøres kjent for våre medlemmer.

Sak 88- 2019 Åpen post / evaluering av styremøte – Vedtak

Styret hadde en evaluering av styremøte. Det er ønske om noe bedre tid på sakene og en må vurdere om vi skal ha 2 dagers møte når det er så mange saker.

Informasjon om saker som krever god og grundige diskusjoner i styret før vedtak kan med fordel deles med styret tidligere, f.eks i Connection.

Hamar 21. august 2019

Erling Gresseth
Styreleder

Ann Kristin Nes
Nestleder

Torill Helgerud
Styremedlem

Per Øivin Sola
Styremedlem

Per Ivar Laumann
Styremedlem

Kristian Hovde
Styremedlem

Kopi til:

1.varamedlem Mari Østbye